

Συνοπτική Έκθεση Πεπραγμένων

Σύμφωνα με το άρθρο 7 του Κανονισμού Λειτουργίας των ΕΕΕ του ΤΕΕ

Η Επιστημονική Επιτροπή Ειδικότητα Μηχανικών Χωροταξίας, Πολεοδομίας και Ανάπτυξης (ΕΕΕ ΜΧΠΑ) συγκροτήθηκε στις 22.02.2020 (Πρακτικό Νο 1).

Έκτοτε η ΕΕΕ ΜΧΠΑ συνεδρίασε σε πλήρη απαρτία ακόμη οκτώ (8) φορές διαδικτυακά (Πρακτικά Νο2 έως 9).

Στη διάρκεια των πρώτων 15 μηνών της δραστηριοποίησής της, η ΕΕΕ ΜΧΠΑ:

- Προετοίμασε το Περίγραμμα Δραστηριοποίησής της, το οποίο διαβιβάστηκε στη Διοικούσα Επιτροπή του ΤΕΕ τον Ιούλιο του 2020, και το οποίο επισυνάπτεται στο παρόν.
Το πλαίσιο δραστηριοποίησης θέτει το περίγραμμα για τη δράση και το παραγόμενο επιστημονικό έργο της Επιτροπής στο πλαίσιο της θητείας της, προς υποστήριξη του ΤΕΕ και της Πολιτείας στο επιστημονικό πεδίο της Ειδικότητας. Το σχέδιο δράσης της ΕΕΕ ΜΧΠΑ αναπτύσσεται περαιτέρω σε ετήσια βάση με προβλεπόμενη περιοδική αξιολόγηση και ανατροφοδότηση.
- Ανέλαβε την πρωτοβουλία και υποστήριξε το ΤΕΕ στη διοργάνωση επιστημονικής εκδήλωσης - webinar με θέμα «Νέα Εποχή για τον Τοπικό Χωρικό Σχεδιασμό – Συζήτηση με αφορμή το επικείμενο Πρόγραμμα Εκπόνησης Τοπικών Πολεοδομικών Σχεδίων, που πραγματοποιήθηκε στις 7-4-2021.

Η εκδήλωση αποτέλεσε μια πρωτοβουλία στο πλαίσιο του διαλόγου μεταξύ της Πολιτείας και της επιστημονικής και επαγγελματικής κοινότητας αναφορικά με το φιλόδοξο εγχείρημα της ολοκληρωμένης χωρικής ανάπτυξης και εδαφικής οργάνωσης στο σύνολο της Χώρας μέσω των Τοπικών Πολεοδομικών Σχεδίων.

Τη διαδικτυακή συζήτηση παρακολούθησαν ζωντανά περισσότεροι από 450 μηχανικοί και ενδιαφερόμενοι (ελεύθεροι επαγγελματίες και στελέχη εταιρειών, στελέχη της δημόσιας διοίκησης, εκλεγμένοι σε όργανα κλπ) μέσω της πλατφόρμας zoom και ακόμη 170 άτομα μέσω youtube, ενώ μέσα σε λιγότερες από 24 ώρες, τη μαγνητοσκόπηση της εκδήλωσης είχαν παρακολουθήσει περισσότεροι από 1.100 ακόμη ενδιαφερόμενοι, γεγονός που καταδεικνύει το μεγάλο ενδιαφέρον για το πρόγραμμα ολοκλήρωσης του πολεοδομικού σχεδιασμού της χώρας.

Σχετικό link: <https://www.youtube.com/watch?v=y6aX4630wol>

- Απάντησε σε ερώτημα το οποίο της διαβιβάστηκε από τη Δ/ση Επαγγελματικής Δραστηριότητας, έχοντας λάβει τους Αρ. Πρωτ. ΤΕΕ: 24205/21.10.2020 και 24254/22.10.2020.

Παρόλο που το πλαίσιο δραστηριοποίησης της ΕΕΕ ΜΧΠΑ προετοιμάστηκε πριν τη συνθήκη της πανδημίας Covid-19, η ΕΕΕ ΜΧΠΑ ήταν συνεπής σε αυτό παρά τους εύλογους περιορισμούς που προέκυψαν, και προγραμματίζει στο επόμενο διάστημα της θητείας της να αναπτύξει πρωτοβουλίες και περαιτέρω δραστηριότητας.

Αθήνα 17/6/2021

Εκ μέρους των μελών της ΕΕΕ ΜΧΠΑ,
Η Επιμελήτρια
Αναστασία Τασοπούλου

Επιστημονική Επιτροπή Ειδικότητας Μηχανικών Χωροταξίας, Πολεοδομίας και Ανάπτυξης

Περίγραμμα δραστηριοποίησης

Σύνοψη, Ιούλιος 2020

Εισαγωγή

Η Επιστημονική Επιτροπή Ειδικότητας (ΕΕΕ) των Μηχανικών Χωροταξίας, Πολεοδομίας και Ανάπτυξης (ΜΧΠΑ) συστήνεται για πρώτη φορά στο Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος (ΤΕΕ). Το 2020 αποτελεί τον πρώτο χρόνο λειτουργίας της ΕΕΕ.

Τα μέλη της ΕΕΕ ΜΧΠΑ είναι, κατά αλφαβητική σειρά, τα εξής:

- ΑΝΤΩΝΙΟΥ Ευτυχία Β.
- ΔΟΥΝΙΑ Ιωάννα Ν.
- ΚΟΤΤΗ Ιωάννα Λ.
- ΤΑΣΟΠΟΥΛΟΥ Αναστασία Θ.
- ΤΣΕΛΙΟΣ Βασίλειος Σ.

Βασικό στόχο για τον πρώτο χρόνο λειτουργίας της ΕΕΕ ΜΧΠΑ αποτελεί η διαμόρφωση του πλαισίου δραστηριοποίησης που θα θέτει το περίγραμμα για τη δράση και το παραγόμενο επιστημονικό έργο της Επιτροπής στο πλαίσιο της θητείας της, προς υποστήριξη του ΤΕΕ και της Πολιτείας στο επιστημονικό πεδίο της Ειδικότητας.

Το σχέδιο δράσης της ΕΕΕ ΜΧΠΑ θα αναπτύσσεται σε ετήσια βάση με προβλεπόμενη περιοδική αξιολόγηση και ανατροφοδότηση.

Περιεχόμενα

1. Ευρύτερο περιβάλλον δραστηριοποίησης
2. Θεματικές ενότητες
3. Λειτουργία της ΕΕΕ ΜΧΠΑ

1. Ευρύτερο περιβάλλον δραστηριοποίησης ΕΕΕ ΜΧΠΑ (1/2)

Το σύνθετο επιστημονικό και επαγγελματικό πεδίο του χωρικού σχεδιασμού και της ανάπτυξης επαναπροσδιορίζεται και εξελίσσεται υπό τις διαρκώς μεταβαλλόμενες συνθήκες της οικονομικής και κοινωνικής ζωής.

Το ζήτημα είναι να γίνει ευρέως αντιληπτή η σημαντικότητα του χωρικού παράγοντα στη χάραξη πολιτικών αλλά και στην αντιμετώπιση των προκλήσεων.

Την περίοδο αναφοράς, ως κυρίαρχα ζητήματα που απασχολούν το πεδίο του χωρικού σχεδιασμού και προγραμματισμού της βιώσιμης χωρικής ανάπτυξης αναγνωρίζονται τα εξής:

Κλιματική αλλαγή

Ανάγκη για «καθαρές» πηγές ενέργειας, νέα μοντέλα ενεργειακής κατανάλωσης και μεταφορών, σχεδιασμός με κοινωνικό πρόσημο για τη θωράκιση των πόλεων, της υπαίθρου και των πληθυσμών από τις φυσικές καταστροφές και την εξάπλωση της ενεργειακής φτώχειας, καθώς και τη βελτίωση του οικολογικού αποτυπώματος της ανθρώπινης δραστηριότητας

Τεχνολογική επανάσταση – καινοτομία

Ραγδαίος μετασχηματισμός του τρόπου οργάνωσης των ανθρώπινων δραστηριοτήτων. Οι νέοι πιο διευρυμένοι τρόποι καταγραφής και επεξεργασίας ψηφιακών δεδομένων (big data, δορυφορικές εικόνες, κ.α.) δημιουργούν νέες δυνατότητες για τη βελτίωση της διαχείρισης και της παρακολούθησης χωρικών πολιτικών, ενώ ταυτόχρονα διευρύνουν τις μεθόδους λήψης αποφάσεων και τα όρια του συμμετοχικού σχεδιασμού, εισάγοντας δυνατότητες για νέες μορφές διακυβέρνησης

Δημογραφικές και κοινωνικές αλλαγές

Η πληθυσμιακή σύνθεση αλλάζει και δημιουργεί νέες ανάγκες. Η γήρανση του πληθυσμού και οι μεταναστευτικές ροές αποτελούν πρόκληση για τον σχεδιασμό σε όλους τους τομείς και τις κλίμακες. Δημιουργούνται νέα ζητούμενα στο σχεδιασμό για τη βελτίωση της προσβασιμότητας ευπαθών κοινωνικών ομάδων (ηλικιωμένοι, ΑμΕΑ, κ.α.)

Πώς μπορεί ο χωρικός και αναπτυξιακός σχεδιασμός να ανταποκριθεί εγκαίρως και πιο αποτελεσματικά στα προβλήματα αλλά και στις νέες προκλήσεις που αναδύονται και να:

- καταστεί επίκαιρος και δυναμικός, ενσωματώνοντας και αξιοποιώντας τις τεχνολογικές καινοτομίες ώστε να εξυπηρετεί καλύτερα την οργάνωση της ανθρώπινης δραστηριότητας;
- ενσωματώσει στις διαδικασίες του τους στόχους μετριασμού και προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή;
- αξιοποιήσει καινοτόμες μεθόδους χρηματοδότησης για την εφαρμογή του, με τη λιγότερη δυνατή κατανάλωση δημόσιων πόρων (doing more with less) και ταυτόχρονα διασφάλιση δημοσίου συμφέροντος;

1. Ευρύτερο περιβάλλον δραστηριοποίησης ΕΕΕ ΜΧΠΑ (2/2)

Το σύνθετο επιστημονικό και επαγγελματικό πεδίο του χωρικού σχεδιασμού και της ανάπτυξης επαναπροσδιορίζεται και εξελίσσεται υπό τις διαρκώς μεταβαλλόμενες συνθήκες της οικονομικής και κοινωνικής ζωής.

Το ζήτημα είναι να γίνει ευρέως αντιληπτή η σημαντικότητα του χωρικού παράγοντα στη χάραξη πολιτικών αλλά και στην αντιμετώπιση των προκλήσεων.

Την περίοδο αναφοράς, ως κυρίαρχα ζητήματα που απασχολούν το πεδίο του χωρικού σχεδιασμού και προγραμματισμού της βιώσιμης χωρικής ανάπτυξης αναγνωρίζονται τα εξής:

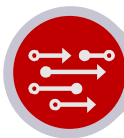
Αστικοποίηση

Οι συνεχιζόμενες τάσεις αστικοποίησης δημιουργούν πολύπλευρες προκλήσεις στον χωρικό σχεδιασμό, όπως η ανάσχεση της άναρχης επέκτασης στον εξωαστικό χώρο, η προστασία και διαχείριση των παράκτιων και δασικών περιοχών. Όσον αφορά τον αστικό πληθυσμό έρχεται διαρκώς αντιμέτωπος με ζητήματα ποιότητας ζωής (πυκνοκατοίκηση, αστική περιβαλλοντική διαχείριση, στεγαστική κρίση, χρήση του δημόσιου χώρου, κ.α.) κάτι που αναδείχτηκε και στην πρόσφατη υγειονομική κρίση. Χωρικός / Αναπτυξιακός σχεδιασμός με στόχο την αποκέντρωση, την παροχή ποιοτικής και φθηνής κατοικίας (αντιμετώπιση αστεγίας).

Ανάπτυξη και Χωρικές Ανισότητες

Οι παγκόσμιες προκλήσεις στο πεδίο της οικονομίας ανέδειξαν δομικές στρεβλώσεις, όξυναν υφιστάμενες ανισότητες και οδήγησαν στην ανάδυση νέων χωρικών προτύπων. Στόχος του χωρικού σχεδιασμού είναι η ισόρροπη και ανθρωποκεντρική ανάπτυξη με γνώμονα το δημόσιο συμφέρον και όχι την οικονομικά αποδοτικότερη λύση (ανάγκη αποδοτικότερης διανομής δημοσίων πόρων μέσω του επαναπροσδιορισμού των προτεραιοτήτων). Η σύζευξη του αναπτυξιακού με τον χωρικό σχεδιασμό αποτελεί ζητούμενο.

Αστική και περιφερειακή ανθεκτικότητα

Αναπροσανατολισμός και προσαρμογή των αστικών και περιφερειακών συστημάτων ώστε να είναι σε θέση να ανταποκριθούν σε κρίσεις (downturns): περιβαλλοντικές, οικονομικές, κοινωνικές, υγειονομικές, κα. Διαμόρφωση πολιτικών, στρατηγικών και εργαλείων για την ενίσχυση της ανθεκτικότητας και τη διαχείριση των κρίσεων. Αναζήτηση ενός νέου ρόλου για τον χωρικό σχεδιασμό.

Πώς μπορεί ο χωρικός και αναπτυξιακός σχεδιασμός να ανταποκριθεί εγκαίρως και πιο αποτελεσματικά στα προβλήματα αλλά και στις νέες προκλήσεις που αναδύονται και να:

- καταστεί επίκαιρος και δυναμικός, ενσωματώνοντας και αξιοποιώντας τις τεχνολογικές καινοτομίες ώστε να εξυπηρετεί καλύτερα την οργάνωση της ανθρώπινης δραστηριότητας;
- ενσωματώσει στις διαδικασίες του τους στόχους μετριασμού και προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή;
- αξιοποιήσει καινοτόμες μεθόδους χρηματοδότησης για την εφαρμογή του, με τη λιγότερη δυνατή κατανάλωση δημοσίων πόρων (doing more with less) και ταυτόχρονα διασφάλιση δημοσίου συμφέροντος;

2. Θεματικές ενότητες

Η ΕΕΕ ΜΧΠΑ, στο πλαίσιο της θητείας της, λαμβάνοντας υπόψη τον διεπιστημονικό χαρακτήρα της, σκοπεύει να επικεντρωθεί στις ακόλουθες θεματικές ενότητες.

Χωρικές πολιτικές

- Χωροταξική πολιτική
- Αστική και πολεοδομική πολιτική
- Πολιτικές αστικής ανάπτυξης και αναζωογόνησης
- Περιβαλλοντική Πολιτική - Πλαίσιο προστασίας και ανάδειξης αξιόλογων πόρων του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος
- Ολοκληρωμένη Θαλάσσια πολιτική και Διαχείριση του Παράκτιου Χώρου
- Περιφερειακή πολιτική (π.χ. πολιτικές β' ΟΤΑ)
- Τοπική πολιτική (π.χ. πολιτικές α' ΟΤΑ)
- Εναρμόνιση των «εκ των κάτω» και «εκ των άνω» πολιτικών
- Εναρμόνιση των τομεακών και χωρικών πολιτικών
- Διασύνδεση της εθνικής, κλαδικής, περιφερειακής (β' ΟΤΑ) και δημοτικής (α' ΟΤΑ) αναπτυξιακής στρατηγικής με τον χωρικό σχεδιασμό: εναρμόνιση των (χωρικών) πολιτικών και του χωρικού σχεδιασμού
- Πολιτικές real-estate (Πολιτικές Αγορά ακινήτων & διαχείριση έγγειου αποθέματος)

Σύστημα σχεδιασμού

- Μοντέλο ανοιχτής διακυβέρνησης, συμμετοχικές διαδικασίες, συστήματα υποστήριξης αποφάσεων, θεσμικό πλαίσιο, διαρκής παρακολούθηση και αξιολόγηση εφαρμογής καθώς και ανατροφοδότηση σχεδιασμού (προσαρμοστικός σχεδιασμός)
- Εξορθολογισμός συστήματος σχεδιασμού – συγκερασμός των διαδικασιών by pass με αυτές του χωρικού σχεδιασμού, ώστε να επιτευχθεί μετάβαση από ένα σύστημα διπλής ταχύτητας, σε ένα ενιαίο και αποτελεσματικό σύστημα ολοκληρωμένου χωρικού σχεδιασμού, το οποίο θα έχει τη δυνατότητα ταχείας ανταπόκρισης στις διαμορφούμενες ανάγκες
- Αναθεώρηση γενικού, ειδικών και περιφερειακών (για τις υπολειπόμενες περιφέρειες) πλαισίων χωροταξικού σχεδιασμού - Θέσπιση νέων ειδικών πλαισίων σε τομείς προτεραιότητας της εθνικής χωροταξικής πολιτικής

Εφαρμογή, εργαλεία και μέσα χωρικού σχεδιασμού

- Υλοποίηση προγράμματος Τοπικών Πολεοδομικών Σχεδίων (ΤΠΣ), κατευθύνσεις σχεδιασμού, νέα σταθερότυπα – τεχνολογία – γεωπληροφορική – θεσμικές γραμμές, ιεράρχηση και πλέγμα χρήσεων γης, οργάνωση υλοποίησης, χρηματοδότηση, ανθρώπινο – μελετητικό δυναμικό και ανανέωση, παρακολούθηση υλοποίησης, αξιολόγηση και ανατροφοδότηση
- Υλοποίηση Ειδικών Πολεοδομικών Σχεδίων (ΕΠΣ) (συμπληρωματικά των ΤΠΣ) για την κάλυψη των αναγκών των τοπικών κοινωνιών
- Ενιαίος μηχανισμός και σύστημα δεικτών παρακολούθησης της πολιτικής χωρικού σχεδιασμού
- Μηχανισμός διασφάλισης της ανάδρασης μεταξύ υπερκείμενου και υποκείμενου σχεδιασμού
- Σύζευξη χωρικού σχεδιασμού και αναπτυξιακού προγραμματισμού (π.χ. ΕΣΠΑ, νέος αναπτυξιακός (επενδυτικός) νόμος 4399/16, δημόσιες επενδύσεις, κ.α.)
- Χωροθετικό πλαίσιο της βιομηχανίας – Βιομηχανικές Επιχειρηματικές Περιοχές (ΒΙΠΕ/ΒΕΠΕ)

3. Λειτουργία της ΕΕΕ ΜΧΠΑ

- Η ΕΕΕ ΜΧΠΑ ενημερώνεται για τα θέματα ημερήσιας διάταξης της Δ.Ε. του ΤΕΕ και διατυπώνει τις απόψεις της σε θέματα που αφορούν τα επιστημονικά πεδία ενδιαφέροντος που παρουσιάστηκαν παραπάνω, συμβάλλοντας με τις θέσεις της στη λήψη αποφάσεων στο ΤΕΕ.
- Η ΕΕΕ ΜΧΠΑ παρακολουθεί τα θέματα επικαιρότητας που αφορούν σε επιστημονικά πεδία ενδιαφέροντός της, σε νέα νομοθετικά κείμενα και επιστημονικές εξελίξεις και προτίθεται να εισηγείται / προτείνει / γνωμοδοτεί στη Δ.Ε. του ΤΕΕ.
- Η ΕΕΕ ΜΧΠΑ κρίνει απαραίτητη και ουσιαστική τη συμμετοχή του ΤΕΕ στις διαδικασίες διαβούλευσης και προτίθεται να έχει ενεργό συμμετοχή στα αντικείμενα της Χωροταξίας, Πολεοδομίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης όπως αναλυτικά και μη περιοριστικά παρουσιάστηκαν και εξειδικεύτηκαν παραπάνω.
- Η ΕΕΕ ΜΧΠΑ προγραμματίζει την εκπόνηση κατά τη διάρκεια της θητείας της τριών (3) ημερίδων στις θεματικές ενότητες 'Εξυπνες, Βιώσιμες και Ανθεκτικές Ελληνικές Πόλεις', 'Ολοκλήρωση Χωρικού Σχεδιασμού' και 'Άνιση γεωγραφική Ανάπτυξη στον Ελλαδικό Χώρο' – μία ημερίδα για κάθε θεματική ενότητα.
- Στόχος της ΕΕΕ ΜΧΠΑ είναι αφενός η όσο το δυνατόν μεγαλύτερη συμμετοχή της Επιτροπής στη διαμόρφωση των αποφάσεων του ΤΕΕ, μέσα από την υποστήριξη της λειτουργίας της Δ.Ε. και τη συμμετοχή της σε διαβουλεύσεις που μετέχει το ΤΕΕ και αφετέρου η **εξωστρέφεια του ΤΕΕ στον επιστημονικό κόσμο και τη διοίκηση, μέσα από την διοργάνωση ημερίδων, αλλά και την ευρύτερη κοινωνία για τα θέματα του χωρικού σχεδιασμού και της ανάπτυξης.**